

ver zij verwijderd is van dit schoolse systeem dat de twee laatste Synoden der Geref. Kerken ons willen opdringen.

2. Is de verbondsbeschouwing der bezwaarden die van de voormalige Afgescheidenen?

Ook in de bespreking van deze vraag geeft Ds Luiks blijk van groote oppervlakkigheid. Triumfantelijk citeert hij een uitspraak van de Synode van 1837 waar evenals in 1905 (1942) de heiligheid der verbondskinderen in subjectieven zin wordt genomen. Ziet U wel, roept hij uit, ook de afgescheiden vaders kunnen wij aanvoeren als getuigen voor onze opvatting van het „houden voor-totdat“.

Maar Ds Luiks vergeet het vervolg van de historie te melden, en de ware toedracht van zaken te beschrijven. Want de feiten zijn deze, dat de bewuste Synode van 1837 geheel beheerscht werd door Scholte, welke door de vaders der Scheiding juist op dit punt heftig is aangevallen en slechts drie jaren later deed in 1840 de Synode der Afgescheidenen deze uitspraak:

„Met schaamte en schulderkentenissen zien wij thans terug, op hetgene, dat vroeger (1837) door ons gedaan is, en oorzaak geweest kan zijn van vele oneenigheden in de kerk en onlusten buiten dezelve. Onder inbedding dat de Heere ons genadig zij, om de ongerechtigheid en de zonde hierin gepleegd, te vergeven en dat Hij herstelle, hetgeen wij verbroken hebben (want ook wij kunnen wel breken, maar niet herstellen, dat is Zijn werk), wenschen wij tot dat standpunt terug te keeren, waar wij ons bevonden, toen wij het Babel van valsche leerings zijn uitgegaan met terzijdestelling, van hetgeen ons opnieuw een Babel scheen te zullen maken, doch waarvoor de Heere ons behoeft“.

Dat is iets anders! De door Ds Luiks triumfantelijk aangehaalde Synode van 1837 wordt door de afgescheiden vaders nog maar drie jaar later een „Babel“ genoemd en vergeleken met het „Babel“ van de Hervormde Kerk, waar zij nog maar nauwelijks uit uitgeleid waren. Och, mocht de komende Synode van de Geref. Kerken in Nederland de daden van haar voorgangers even royaal verloochenen als die van 1837 het gedaan hebben.

Het verdere door den schrijver aangevoerde bewijsmateriaal bestaat in een paar citaatjes. Een citaat van de Cock, waarin deze zegt, dat het „geheiligd“ van de eerste doopvraag ziet „op de betrekkelijke verbondsheiligheid en lidmaatschap“, „niet met uitsluiting echter, maar met insluiting van de ware heiligheid enz“. Dat zou dan het synodale standpunt zijn. Maar dit is al te doorzichtig. De Cock zegt het is in dat „geheiligd in Christus“ een „betrekkelijke verbondsheiligheid“ die de „ware heiligheid“ niet uitsluit. Met andere woorden: alle kinderen zijn die verbondsheiligheid deelachtig. Maar die verbondsheiligheid of heiligheid in de belofte wordt nu aan de uitverkoren kinderen uitgewerkt zoodat het bij hen ook een inklevende heiligheid wordt. Maar dat is iets totaal anders dan de Geref. Kerken vandaag leeren. Die zeggen: U zult op straffe van schorsing en afzetting aannemen, dat de kinderen des verbonds zijn te houden voor kinderen, waarin de ware heiligheid aanwezig is, voor kinderen die reeds wedergeboren (voltooid tegenwoordige tijd) zijn, en daar is „in Christus geheiligd“ gelijk aan „wedergeboren“. En een kind, dat bij het opwassen niet wedergeboren blijkt geweest te zijn, is hier nooit in Christus geheiligd geweest. En heeft dus evenmin de „betrekkelijke verbondsheiligheid“ gehad, welke volgens de Cock nog het deel was van alle kinderen des verbonds.

En wat bewijzen trouwens een paar citaten? Wat heb ik eraan of Prof. den Hartogh in het Ouderlingenblad wat citaatjes geeft van dezen of geenen theoloog, zonder dat we die in hun verband en samenhang zien? Citatenspel is altijd gemakkelijk. Men kan tegenover het eene citaat wel het andere stellen. En er zullen zeker altijd wel theologen geweest zijn, die op het standpunt stonden van het „houden voor-totdat“. Maar wat Ds Luiks bewijzen moest, en wat hij nergens bewijst, is dit: dat de oude Christelijke Gereformeerde Kerk haar ambtsdrager gebonden heeft, op straffe van schorsing en afzetting en van wering uit het ambt aan het „houden voor wedergeboren“. Als hij dat kan bewijzen dan willen we graag naar hem luisteren.

Maar de oude afgescheiden vaders waren wel wijzer. Zij bonden de ambtsbediening in de kerk niet dwarselijk aan een bepaalde verbondsoptvatting, en aan een leeruitspraak, die niet duidelijk uit het Woord van God is af te leiden. Zij bonden alleen aan het Woord van God, en aan de belijdenis, en dat is voldoende.

En als men dan toch over hun verbondsover wil spreken dan moet men hun opvattingen zien in het raam van heel hun strijd, zooals „Rondom 1905“ gedaan heeft. Dierscruze en met een overvloed van bewijsmateriaal gestaafde studie wordt hier

Maar laat hij het daar aangevoerde bewijsmateriaal eens weerleggen, in plaats van het te negeren!

En dan Lindeboom! Die zou ook al te spannen zijn voor het wagentje van de synodale verbondsoptvatting en voor de binding aan de leeruitspraak! Het is hier de plaats niet om uit zijn uitvoerige geschriften te citeren. Wij willen alleen verwijzen naar de beroemde „Vijf stellingen“ gepubliceerd in 1905, waarin het gevoelen van de toenmalige „bezwaarden“ als het ware gekristalliseerd is, en die door hem zijn onderschreven, en naar alle waarschijnlijkheid ook opgesteld.

Welnu in die „Vijf Stellingen“ luidt de vierde stelling: „Volgens de Belijdenisschriften is de H. Doop wezenlijk één met de Besnijdenis. Hij beteekeent en verzegelt niet wat IN den doopeling AANWEZIG IS, of VOORONDERSTELD WORDT aanwezig te zijn, maar de beloften van het Genadeverbond, in het Evangelie geopenbaard. En hij geschiedt NIET op grond van de vooronderstelde wedergeboorte, MAAR op grond van 's Heeren bevel, aan hen die van hun geloof belijdenis doen, en aan hunne kinderen, omdat ook hun de beloften des Verbonds zijn toegezegd. Naar den aard der sacramenten dient hij tot versterking van het geloof; welke heilsweldad niet slechts onder en bij, maar ook voor en na den Doop ontvangen kan worden.“

Laat die stelling eens goed tot U doordringen. Dan zien we daarin met een oogopslag, hoe de „bezwaarden“ van voor 1905, en dat zijn Lindeboom en T. Bos en M. Noordt, en al de oude Abbroeders, die deze stellingen onderschreven, in hun strijd wezenlijk één zijn met de huidige „bezwaarden“. Het ging toen en nu over wat nu eigenlijk de sacramenten verzegelen. Het ging toen en nu over deze groote vraag, of de doop doop is, onafhankelijk van de subjectieve gesteldheid van den ontvanger. Over de vraag, wat de grond van den doop is. Op welken grond wij onze kinderen doopen en wat de troost van den doop is. De „bezwaarden“ voor 1905 en die van nu, ze zeggen beide: de doop is teken en zegel van Gods BELOFTEN. Hij blijft doop, of het kind, dat den doop ontvangt, wedergeboren is, ja of neen. De grond van den doop is 's Heeren bevel en geen vooronderstelde wedergeboorte. Zeker dient het sacrament om het geloof te versterken, maar dat kan ook heel goed geschieden na de sacramentsbediening.

In de Toelichting op deze stelling schrijven de „bezwaarden“ van toen o.a. noot: „Het is derhalve in strijd met onze Belijdenisschriften, te stellen: dat niet de belofte des Verbonds, maar de inwendige wedergeboorte het wedergeboren-zijn, van den doopeling in den Doop verzegeld wordt“.

En leg daar nu eens naast de geschriften van de laatste twee synoden der Geref. Kerken en hun handelingen. Zij hebben bindend verklaard de uitspraak, dat het zaad des verbonds is „te houden voor (alreede) wedergeboren zaad“. Zij hebben officieel als Synode het voorstel van de kerk van Amsterdam verworpen, omdat daardoor het „rechtstreeks verband tusschen doop en wedergeboorte“ werd verbroken. Ja, zelfs werd een candidaat door deze Synode geweerd van den kansel, omdat hij weigerde het „houden voor wedergeboren“ te onderschrijven. En in het gesprek met dezen candidaat verklaarden de deputaten voor zwaarigheden, dat de bedoeling der Synode met de leeruitspraken o.a. was: „vast te leggen dat de sacramenten — indien zij n.l. waarachtig sacramenten zijn — het aanwezige geloof bezegelen (nadere toelichting: niet bezegeling van mogelijk, maar van aanwezig geloof). Dit is officieel schriftelijk vastgelegd en door deputaten ter publicatie toegelaten.“

In het Praeadvies ter Synode uitgebracht en op grond waarvan de gravamina werden afgewezen, lezen we op pag. 12: „Ook hier is duidelijk dat deze „toezegging“ is de verzekering van een genade, die bij den doop als aanwezig wordt verondersteld.“

De „bezwaarden“ van 1905 zeiden: de doop is verzegeling van de belofte Gods, en daarom zijn wij ontrouwt over de leerings, die door Kuiper en zijn leerlingen in de kerken verspreid worden. Het ging toen nog maar tegen de leerings van theologen, die in de kerk als conform met de belijdenis werden voorgedragen.

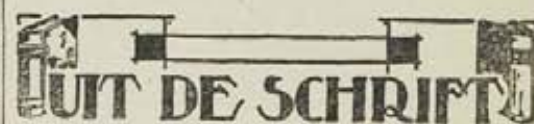
Maar vandaag hebben de leerings van die theologen gezag van kerkelijke leer gekregen. Ze worden nu bindend gemaakt, en aan de consciëntien opgelegd met macht. En dan durft men nog Lindeboom cum suis voor het wagentje van de synode te spannen?

Ds Luiks draagt ten bewijze een citaatje van Lindeboom aan, waarin deze o.a. zegt van hen die afgedoold zijn van de wegen des Heeren; en die object van evangelisatie (!) zijn: „Ze zijn geen bon-

Verbond“. En dat zou dan bewijs zijn voor het „houden voor wedergeboren“. Als Lindeboom van de objecten der evangelisatie, die wel gedoopt zijn, maar buiten de kerk leven en geheel losgeraakt zijn van den dienst van God zegt, dat het geen bondelingen zijn, maar dat ze toch nog niet los zijn van het verbond, dan pleit dat juist sterk tegen de synodale verbondsoptvatting. Zelfs van hen wil Lindeboom nog zeggen, dat ze niet los zijn van het verbond. Wel zijn ze geen bondelingen en het is duidelijk, dat hij daarmee bedoelt: in de kerk levende en onder de tucht van de kerk staande bondelingen; maar het verbond houdt toch nog recht op hen. Hoe dit een bewijsplaats kan zijn voor het binden aan het „houden voor wedergeboren“ is ons niet duidelijk.

Ons antwoord op de boven gestelde vraag luidt dan ook aldus: Ja, de verbondsbeschouwing der bezwaarden is die van Lindeboom cum suis, is die van Schrift en belijdenis en deze leer van verbond en sacrament is door de Generale Synoden van 1942/1944 uit de kerk gebannen, en in plaats daarvan is men in de Geref. Kerken vandaag gebonden aan een leeruitspraak, die in plaats van de belijdenis stelt de door Dr Kuiper en zijn leerlingen verdedigde theologische gedachtenconstructie van verbond en doop.

R. H. BREMMER.

UIT DE SCHRIFT

LANDVERRADER? KERKVERRADER!

En de profeet Jeremia was opgesloten in den bewakingshof... Jeremia nu zeide: dien kocht ik van Hana-meel, den zoon van mijn oom, den akker die in Anathoth lag... En alle vorsten en heel het volk, die de verbintenissen hadden aangegaan... hadden de slaven en slavinnen, die ze vrij hadden laten gaan, teruggehaald en ze als slaven en slavinnen aan zich ondergeschikt gemaakt.

Jeremia 32 : 2, 6, 9; 34 : 10, 11.

Landverrader, landverrader!

De term is suggestief genoeg; wie dit register opentrekt, vindt dadelijk belangstellend gehoor. Vooral in dagen van oorlog, en in bezet gebied.

Ook de profeet Jeremia is als landverrader geoordeeld. Hij is zelfs onder beschuldiging van landverraad in het Huis van Bewaring te Jeruzalem gezet. Wat hij gedaan had? Wel: hij had alleen maar trouw doorgegeven wat zijn Zender hem had bevolen te spreken. Jeruzalem lag destijds in bezet gebied: de Chaldeeuwsche legermassa's hadden het land overstromd; het stadje Anathoth, waar de profeet vandaan kwam, en dat in de frontlijn gelegen had — vlak bij Jeruzalem — was grondig verwoest — „arm Anathoth“ riep Jesaja uit — en voor de muren der koningsstad was nu het beleg geslagen. Ook Jeremia was tijdens dat beleg in de stad aanwezig.

Maar hij was daar — althans in den lateren tijd — als gevangene van Zijne Majesteit, koning Zedekia. Het Huis van David had den profeet van de „Spruite“, van Davids Grooten Zoon, laten kerkeren. Want het stond niet best met Davids Huis. Het kende zichzelf niet, wyl het zijn Grooten Zoon niet „geestelijk onderscheidde“. Davids Huis, vertegenwoordigd door koning Zedekia, heeft een grief tegen den profeet. Hij heeft, wat wij in onze periode van bezetting, geen van allen hadden, hij heeft ten aanzien van den afloop van den oorlog een bijzondere openbaring van God ontvangen. En wel deze, dat ditmaal de schoone residentie van Davids Huis er aan gelooven moet: de Heere zelf heeft haar ten doode opgeschreven. Er wordt aan Davids Huis gehandeld naar deze goddelijke wijsheid, dat slechts de afgehouwen tronk van David een nieuw scheutje zal voortbrengen: den Messias. Het is nu de tijd van het afhouden van dien tronk, zoo sprak Jeremia. Maar de hofkliek, voorzover nationalistisch getint (iets anders immers dan: nationaal getrouw) was van Jeremia's orakels niet gediend. Dat hij uit naam des Heeren sprak, geloofde zij niet. Zij vond, dat die lastige profeet het moreel der bevolking brak, door zoo te spreken. Ergo: de man moet in 't Huis van Bewaring. En de koning, slap en onzeker, geeft toe. Davids Huis heeft geen ruggegraat meer. Jeremia-landverrader.

In die periode van gevangenschap nu krijgt de profeet een (door den Heere te voren hem aangekondigd) bezoek van zijn neef Hana-meel, zoon van

het verwo
baar scha
ter zelf is
zaak niet
bezat, mo
die grond
valt, wil
doen, dat
mia voor
Ruth: de
door de v
schrift de
grond uit
redigheid
staat voo
wet ziet
Deze een
de blind
vrij, de d
losser aan
op de bee
deren Ab
bonds. He
ser weer
duisternis
Zij moete
binnen de
Abrahams
is tevens,
voor Ouc
Nieuwe
staan op e
Welnu,
uitstralen
het gebrui
jaar (van
jaars kom
den de sl
weer de b
jubelaar
dikt den
de lossing
bereiding
Wilt gij
Laat gij
muren aar
Ja, Jer
Gemak

Wie zelf
steken? W
den gebor
genis? Vri
van Zijn l
dat stuk l
immers ke
opbrengst
een opbre
volgende?
En dan —
komt er h
En de tij
duren. He
geld naar
akker koop

Maar w
van het ju
daad, die
geld naar
hij eerst m
op, word v

Daarom
zijn als Be
tot voorva
koning uit
Zoon van
Zijner Ma
zal Davids
ter-Koning
Zijn Kerk
tronk doen
Maar 6
rijzen. Hij
Hana-meel.

De daa
En daa
altijd den

De daa
officieel,
— officieel
koning, die
Want ja
jaar gesche
is tijdens h
aan koning
Dezelfde
de — wet,
erkend en
na 7 jaar